

INHOUD/04/2025

- 1 Deelnemersonderzoek: **Hoeveel risico mogen wij van u nemen?**
- 2 Uitgelegd: **Waarom wil Pensioenfonds Campina een vergoeding?**
- 3 In gesprek met twee nieuwe bestuurders: Bas Berkenbosch en Tanja Stanoevska **"We maken de beste keuze voor alle deelnemers"**
- 4 Toeslag **Pensioenen met 2,6% verhoogd vanaf 1 januari 2025**
- 6 Een terugblik **Onze beleggingen in 2024**
- 6 Webinar **Welke richting kiest ons pensioenfonds?**

Onze beleggingen in 2024

Terugblik op 2024

Onze beleggingen deden het in 2024 goed; we hebben een rendement van 7,5% behaald. Ons vermogen is vergeleken met 2023 gestegen met € 26,5 miljoen. Dat bedroeg op 31 december 2024 € 1.313,8 miljoen. Hier zijn de pensioenuitkeringen van in totaal € 61 miljoen al vanaf getrokken.

In ons voordeel werkte de gestegen langetermijnrente (>10 jaar). Hierdoor hoeven we op dit moment minder geld in kas te hebben om later toch aan onze pensioenverplichtingen te kunnen voldoen. Het gaat om een daling van 2,1%. In euro's uitgedrukt hoefden we eind 2024 in € 1.002 miljoen in kas te hebben. Eind december 2023 was dat nog € 1.024. Onze dekkingsgraad is hierdoor gestegen naar 131,2%. Eind 2023 was deze nog 125,8%. De verhouding tussen ons vermogen en onze verplichting is dus verbeterd. De financiële markten stonden in het teken van wereldwijde

verkiezingen en oplopende geopolitieke spanningen. Om er enkele te noemen: de verkiezing van Trump als president van Amerika, die hiermee de kans krijgt zijn economisch beleid uit te gaan voeren. In Frankrijk waren vervroegde parlementsverkiezingen en in Duitsland zorgde de val van de regering Scholz tot vervroegde verkiezingen in februari 2025. Hoewel de Amerikaanse economie nog steeds sterk is, staat de economie in de eurozone onder druk. Ook de oorlog in het Midden-Oosten en in Oekraïne zorgen voor onrust op de financiële markten.

Beleggingen 2024	Bij elkaar opgeteld rendement 2023	Rendement Jan - Maart	Rendement April - Juni	Rendement Juli - Sept	Rendement Okt - Dec	Bij elkaar opgeteld rendement 2024	In miljoen € op 31 december
Staatsobligaties en rentewaps	8,3%	-0,9%	-2,7%	5,4%	0,4%	2,0%	€ 657,3
Overige vastrentende waarden	9,2%	1,8%	0,1%	4,7%	-0,4%	6,2%	€ 196,9
Aandelen	16,7%	10,1%	2,9%	2,9%	6,5%	24,1%	€ 334,9
Vastgoed en infrastructuur	3,2%	1,8%	0,4%	11,0%	1,9%	15,6%	€ 69,7
Hedgefondsen	-5,6%	12,0%	0,4%	-8,2%	9,1%	12,6%	€ 33,0
Valuta afdekking en liquiditeiten	-	-	-	-	-	-	-
Totaal beleggingen	9,9%	2,3%	-0,7%	5,0%	0,9%	7,5%	€ 1.313,8
Jaarrendement	2024	2023	2022	2021	2020		
	7,5%	9,9%	-20,7%	4,5%	8,1%		

Webinar 28 april 14:00

Welke richting kiest ons pensioenfonds?

Waar staan we?

Kiest Pensioenfonds Campina voor een verzekeraar of brengen we ons fonds onder bij een Algemeen Pensioenfonds? Wat zijn de voor- en mogelijke nadelen? Waar staan we op dit moment en wanneer nemen we een beslissing? Martien van den Hoven (voorzitter) en Simon Molenaar informeren u over de laatste stand van zaken.

Inschrijven: Dat kan via www.pensioenfondscampina.nl/schrijven/webinar-toekomst Of scan de QR-code. Na inschrijving ontvangt u informatie toegestuurd met uitleg hoe u kunt deelnemen aan het webinar. Via het inschrijfformulier kunt u vooraf vragen indienen. Daar houden wij bij het webinar zelf rekening mee. Het is uiteraard ook mogelijk om vragen te stellen tijdens het webinar. Het webinar wordt opgenomen en is later terug te kijken via de website.

Gaat u naar de ALV van VGC op 17 april? De inhoud van de presentatie die Pensioenfonds Campina op de ALV geeft, is gelijk aan de inhoud van het webinar.

Bent u er 17 april niet bij? Schrijf u dan in voor het webinar op 28 april.

Deelnemersonderzoek:

Hoeveel risico mogen wij van u nemen?

Onlangs hebben wij u gevraagd deel te nemen aan het onderzoek over risico en uw pensioen. Uw mening is voor ons belangrijk. Naar aanleiding van ons onderzoek, hebben we vragen van deelnemers ontvangen. De meest opvallende geven we hier weer.

Waarom geven jullie niet beter aan dat je met meer risico ook een hoger pensioen kunt krijgen?
We hebben de vragen zo neutraal mogelijk willen weergegeven. We willen uitdrukkelijk niet in een bepaalde richting sturen.

Waarom nemen jullie risico's met onze pensioenen. Dat willen we helemaal niet.
Voor een goed pensioen is beleggen altijd noodzakelijk. Beleggen levert nu eenmaal meer op dan sparen. Maar hoeveel risico we mogen nemen, daar gaat nu juist dit onderzoek over. We willen verantwoorde risico's nemen die passen bij wat onze deelnemers willen. Sommige deelnemers willen dat we meer risico nemen, anderen juist minder. We zoeken daarin de juiste balans. Daarbij helpt dit onderzoek.

Waarom houdt u met uw vragen geen rekening met het feit dat veel mensen ook elders pensioen hebben opgebouwd?
We begrijpen dat u rekening houdt met al uw (toekomstige) inkomsten als u de vragenlijst invult. Ons onderzoek gaat alleen over uw (toekomstige) pensioen bij ons fonds. En dat komt doordat we de uitkomsten van het onderzoek gebruiken voor het bepalen van de toekomst van ons fonds. Wij kunnen bij een beslissing over onze fonds moeilijk rekening houden met uw inkomsten elders.

Mensen hebben weinig verstand van pensioen. Het is dus lastig om de vragenlijst goed in te vullen.
Dat begrijpen we. Toch vragen we naar uw mening. Ook als u misschien niet precies

weet hoe pensioenen werken, u kunt wel aangeven hoe u over risico's denkt. Daarom zijn we blij dat u aan het onderzoek heeft meegedaan.

We hebben het beste pensioenstelsel ter wereld. Waarom moeten we dat veranderen?
Juist omdat we een heel goed stelsel hebben, moeten we veranderen. Ieder pensioenstelsel heeft onderhoud nodig, ook het onze. De arbeidsmarkt is in de afgelopen decennia sterk veranderd en de levensverwachting neemt toe. Werkgevers- en werknemersvertegenwoordigers hebben daarom samen met de overheid afspraken gemaakt over nieuwe regels voor pensioen. Die liggen nu vast in de Wet toekomst pensioenen.

Wilt u meer weten over de toekomst van ons pensioenfonds? Schrijf u in voor het webinar op 28 april. Kijk op pagina 6.

NIEUWSBRIEF IN NIEUW JASJE

We zijn dit jaar met een frisse start begonnen. Daar past ook een nieuw jasje voor onze nieuwsbrief bij.

RESPONSE ONDERZOEK

21% van de 9.000 deelnemers die een uitnodiging hebben gekregen voor het onderzoek Risico en Pensioen heeft meegedaan. Dat is een mooi resultaat. Inmiddels hebben we 10 deelnemers gelukkig kunnen maken met een kadobon van € 50,-.

VRAGEN

Gaat u binnenkort met pensioen? En heeft u behoefte aan informatie over uw uitkering? Aarzel niet en neem contact op het met pensioenbureau van Pensioenfonds Campina. Houttuinlaan 4, 3447 GM Woerden. Telefoon 0348 485 985. Of stuur een e-mail naar pensioenfonds@campina.com.

Elke maand rond de 15e publiceert het pensioenfonds de dekkingsgraden. Scan de QR code met uw mobiele telefoon of tablet voor het verloop van de dekkingsgraad.

Deze nieuwsbrief is bedoeld voor deelnemers van Stichting Pensioenfonds Campina

Pensioenfonds Campina
Houttuinlaan 4
3447 GM Woerden

E-mail: pensioenfonds@campina.com
Tel: 0348 485985

www.pensioenfondscampina.nl

Pensioenfonds Campina wil een vergoeding...

...maar dat kan nog even wel even duren

Waarom we een vergoeding van FrieslandCampina willen ontvangen.

bank in Rotterdam heeft in 2024 gezegd dat de door ons naar voren gebrachte vergoedingsbedragen te hoog zijn. Wij vinden van niet. Door de opzegging van de uitvoeringsovereenkomst, hebben we de pensioenen niet kunnen verhogen op de manier, zoals we van plan waren. De rechtbank vindt dat wij de hoogte van het geëiste bedrag op verkeerde uitgangspunten baseren. Daarom heeft de rechtbank in 2025 gekozen voor een tussenvonnis. Daarin staat dat er eerst meer informatie nodig is van een deskundige over de uitgangspunten die de rechters hanteren. En de rechtbank vindt dat er uiteindelijk een maximaal redelijke vergoeding moet worden vastgesteld. Er mag geen overcompensatie ontstaan.

Deskundigen aan zet of hoger beroep?

Zowel FrieslandCampina als wij kunnen ons nu laten bijstaan door deskundigen. Het is belangrijk dat we ons allebei kunnen vinden in kwaliteit en expertise van deze deskundigen. Wij kunnen direct in hoger beroep tegen dit tussenvonnis en dat doen we ook. Dit is ingegeven doordat wij verwachten dat een deskundigenrapport weer veel extra tijd gaat kosten. De hele procedure loopt inmiddels al 10 jaar.

Waarom eisen we een vergoeding van FrieslandCampina?

In 2015 heeft FrieslandCampina de uitvoeringsovereenkomst met Pensioenfonds Campina opgezegd. We verkeerden juist op dat moment in een financiële herstelsituatie. Dus de opzegging kwam hard aan. Wij kregen geen compensatie voor indexatieverlies. Andere partijen die onder dezelfde CAO vielen wel. Daarom eist ons pensioenfonds van werk-

gever FrieslandCampina vergoeding. In hoger beroep heeft het Gerechtshof Den Haag aangegeven dat ons pensioenfonds inderdaad recht op een vergoeding heeft. De opzegging was onrechtmatig.

Deze zaak loopt al een tijd en blijft nog wel even voortduren

De hoogte van de vergoeding is het grote discussiepunt. Wij eisen veel meer dan FrieslandCampina wil betalen. De recht-

We hopen over enige tijd meer te kunnen melden. Wordt vervolgd.

Bas Berkenbosch en Tanja Stanoevska

In gesprek met twee nieuwe bestuurders

Bas Berkenbosch
Aspirant-bestuurslid
namens FrieslandCampina

Tanja Stanoevska
Bestuurslid namens
FrieslandCampina

We maken de beste keuze voor alle deelnemers

Tussen Balkbrug en Ommen ligt het rustige buurtschap Witharen. Aan de rand daarvan wonen Bas Berkenbosch en zijn partner, al 15 jaar. Vanuit zijn thuiswerkplek in de woonkamer kijkt hij tijdens ons gesprek uit op wat hij de 'FrieslandCampina-koeien' noemt. Bas woont midden in het groen in een tot woning verbouwde boerderij. Zijn partner werkt ook in de zuivel, maar ze hebben elkaar niet via het werk leren kennen. "Dat was tijdens een vakantie in Iran", zegt hij luid lachend.

Langetermijndenken met aandacht voor het hier en nu Bas heeft binnen de onderneming altijd financiële functies gehad, maar is sinds een jaar manager data and analytics. Dat betekent dat hij programmamanager is binnen de financiële discipline van FrieslandCampina. "Mijn taak is om werkprocessen wereldwijd te digitaliseren. We hebben zo'n 1.500 mensen binnen de business unit Finance en de kunst is hen zoveel mogelijk op dezelfde manier te laten werken. De digitalisering levert weer een stroom aan data op. Daarmee kunnen we onze organisatie beter aansturen. Data gedreven werken noemen we dat. Het is een mix van langetermijndenken en het regelen van super praktische zaken in

het hier en nu. Bijvoorbeeld het verzorgen van een training voor gebruikers van een bepaald software programma."

Pensioen is best complex en dat is boeiend

Om bestuurslid van het pensioenfonds te worden, moet je het nodige van pensioenen weten. Daarom volgen aspirant-leden meerdere trainingen. Bas heeft recent diverse opleidingen afgerond om volwaardig bestuurslid te kunnen worden. Nu is het wachten op de formele goedkeuring van De Nederlandsche Bank. Aanvullend volgt Bas nog trainingen om lid te kunnen worden van de beleggingscommissie van het pensioenfonds. "Met mijn financiële achtergrond kan ik een goede bijdrage aan ons pensioenfonds leveren. Maar in het begin zat ik letterlijk met ChatGPT op schoot om er achter te komen waar mijn mede bestuursleden het allemaal over hadden. Pensioen is best complex. Die complexiteit boeit mij enorm en ik begin het te snappen. Maar ik houd steeds in mijn achterhoofd: 'Ja Bas, jij snapt het nu wel, maar we moeten het ook nog kunnen uitleggen aan onze deelnemers.'"

Het bestuur wil maar één ding: het beste voor onze deelnemers

"Wat mij opvalt, is dat ons bestuur uit zeer toegewijde mensen bestaat. Dat merkte ik vanaf het eerste moment. Tijdens de gesprekken en vergaderingen over de toekomst van ons fonds is de inzet om het beste voor onze deelnemers te bereiken. Waar we de pensioenen ook onderbrengen. Daarom laten we ons ook goed

adviseren. Dat is vanwege de al eerder genoemde complexiteit zeker nodig. Welke kant het opgaat, weet ik nog niet. Zelf heb ik nog geen voorkeur, want we zijn alle opties nog grondig aan het verkennen. Maar als we eenmaal een keuze gemaakt hebben, zal het een goede zijn, waar we als bestuur vierkant achter kunnen staan."

Belangrijk te om weten wat onze deelnemers willen

Tanja Stanoevska woont samen met haar man en twee studerende zoons in Badhoevedorp. Ze is geboren in Joegoslavië, in het deel dat nu Noord-Macedonië heet. Ze komt oorspronkelijk uit de bankensector; eerst 20 jaar bij ABN AMRO en daarna 10 jaar bij de Rabobank.

Kennis elders opgedaan, komt hier goed van pas

"De Rabobank vroeg mij een aantal zaken voor hun pensioenfonds te verzorgen. Zo ben ik de pensioensector ingerold. Inmiddels ben ik sinds 2017 voltijds bestuurder bij verschillende pensioenfondsen. De fondsen waar ik voor werk of gewerkt heb, zijn heel verschillend. Vaak zijn het wel ondernemingspensioenfondsen. Een aantal daarvan is inmiddels gestopt. Anderen denken na over hun toekomst. De kennis en ervaring die ik doordoor heb opgedaan, komt goed van pas bij Pensioenfonds Campina. Dat denkt ook na over de toekomst van het fonds."

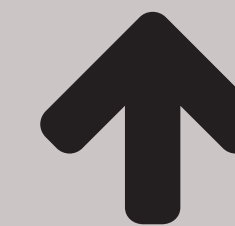
Weet je eigenlijk wel wat je later tijdens je pensioen gaat 'verdiener'?

"Ik vind het heel belangrijk dat iedereen zich in zijn of haar pensioen verdiept. Als je jong bent, lijkt je pensioen nog ver weg. Daardoor heb je de neiging er geen aandacht aan te besteden. Dat begrijp ik wel, maar als je van baan verandert, let je ook op wat je gaat verdienen. Waarom dan ook niet even kijken hoe je pensioen is geregeld? Wat ga je later eigenlijk 'verdiener'? Is dat genoeg? Kun je dan ook de dingen doen, die je gewend bent te doen? Als je je er pas vlak voor pensionering in verdiept, ben je misschien te laat om nog bij te sturen."

We durven risico's onder ogen te zien

"Pensioenfondsen hebben met verschillende soorten risico's te maken. De beoordeling en beheersing van risico's is mijn vak. We beleggen voor de lange termijn en kijken altijd naar de lange termijn. Onze horizon is zeker 60 jaar vooruit. Gedurende zo'n lange periode zijn risico's onmogelijk uit te sluiten. Mijn taak is om in te schatten wat er dan allemaal mis zou kunnen gaan en om steeds de juiste beheersmaatregelen te treffen. Sommige risico's vinden we aanvaardbaar, andere weer niet. Daar gaan we als bestuur heel zorgvuldig mee om. Ook als het gaat om de voor- en nadelen van keuzes voor de toekomst van ons pensioenfonds. Want alles wat we doen, moet in het belang van onze deelnemers zijn. Daarom willen we weten wat zij willen. Vandaar dat we onlangs nog onderzoek gedaan hebben naar de risicobereidheid van onze deelnemers."

Pensioenen met 2,6% verhoogd per 1 januari 2025

2,6%

Vanaf 1 januari 2025 heeft Pensioenfonds Campina de bruto pensioenen van pensioengerechtigden en oud-werknemers van FrieslandCampina met 2,6% verhoogd. Deze verhoging is gelijk aan de stijging van de gemiddelde prijzen in de periode oktober 2023 tot en met oktober 2024. Het meetmoment is 31 oktober 2024.

Maatstaf om de pensioenen wel of niet te verhogen

Op 31 oktober 2024 was onze beleidsdekkingsgraad, het gemiddelde van de dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden, 129%. We mogen de stijging van de prijzen volledige compenseren als:

- onze beleidsdekkingsgraad hoger is dan 110% en
- de verhoging ook in de toekomst realiseerbaar is

Wie krijgen deze verhoging? Alle pensioengerechtigden en oud werknemers van (Friesland)Campina, die pensioen hebben opgebouwd óf ontvangen van Pensioenfonds Campina.

Geen verhoging met terugwerkende kracht

Voor het inhalen van de gemiste compensatie van de prijsstijgingen uit het verleden zijn andere regels van toepassing. Bij de berekening van de inhaaltoeslag, bleek dat er maar een minimale verhoging mogelijk is van 0,06%. Gezien de kosten van het doorvoeren van deze verhoging heeft ons bestuur besloten om deze verhoging niet toe te kennen.

Uitzondering: geen toeslagverlening werknemers en arbeidsongeschikten

De opbouw van pensioenen van arbeidsongeschikten en werknemers die nog in dienst zijn bij FrieslandCampina, verhoogt ons pensioenfonds niet. Voor deze groepen heeft de werkgever andere afspraken gemaakt.